Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaoston kuuleminen 5.11.2020

Kysymykset ministeri Skinnarille

1. Keinot viennin edistämiseksi ja Team Finland -toimijoiden yhteistyön vahvistamiseksi

- Valtion vienninedistämistoimien keskiössä on keväästä alkaen ollut **korona-pandemiaan liittyvä yritysten tukeminen monin eri tavoin ja tukimuodoin. Tukitoimissa ovat olleet erityisesti mukana valtion Team Finland -verkoston ydintoimijoista Business Finland, Finnvera ja ELY-keskukset**. Korona-tuilla on pyritty varmistamaan elinkelpoisten yritysten toimintojen jatkuminen tilanteessa, jossa yritysten liikevaihdot ovat vähentyneet dramaattisesti koronan vuoksi.

- UM:n johdolla perustettiin huhtikuussa **Kauppapoliittinen neuvotteluryhmä etsimään ratkaisuja pandemian aiheuttamiin ongelmiin ulkomaankaupallemme sekä kartoittamaan markkinoita** ja toimialoja, joilla yrityksillemme aukeaa merkittäviä mahdollisuuksia pandemian myötä tai sen hellittäessä. Ryhmään kuuluvat kaikki relevantit hallinnonalat ja sen puitteissa konsultoidaan laajasti myös elinkeinoelämää.

- Samanaikaisesti on lähdetty vahvistamaan **Team Finland-verkoston ydintoimijoiden (Business Finland, Finnvera, ELY/TE:t ja Ulkoministeriö) keskinäistä yhteistyötä ja –toimintaa**. Raamit TF -verkoston toiminnan kehittämiselle tulevat vuosi sitten (2019) hyväksytystä **Team Finland –strategiasta ja hiljattain hyväksytystä Viennin- ja Kansainvälisen Kasvun Ohjelmasta (VKKO)**. Molemmat sisältävät konkreettisia action plan -tyyppisiä toimenpiteitä verkoston yhteistyön vahvistamiseksi suomalaisyritysten etuja ajatellen.

- **Team Finland -strategian tavoitteena on tiivistää TF-verkoston yhteistyötä ja tuloksellisuutta** täsmentämällä toimijoiden rooleja sekä keräämällä entistä kattavammin palautetta verkostoa hyödyntäneiltä yrityksiltä tietoa siitä mikä toimi ja mikä ei. Lähiaikoina otetaan käyttöön myös uusi yhteydenottolomake, joka tulee helpottamaan yritysten yhteydenottoa TF-toimijoihin.

- **Viennin- ja Kansainvälisen Kasvun Ohjelma käsittää toimintaohjelmaosion, jossa on listattuna 17 kehityskohtaa TF-verkoston yhteistyöhön**. Ne jakaantuvat seuraaviin neljään alakohtaan:

  - Kysyntävetoiset ekosysteemit,

  - Kansainvälistymispalveluiden kehittäminen,

  - Rahoitustarjonta ja

  - Ilmastoratkaisut

- Kehityskohtien osalta työt ovat alkamassa. Kansainvälistymispalveluiden kehittäminen käsittää muun muassa ulkomaanverkoston vahvistamisen sekä UM:n että BF:n osalta ja kansainvälisten osaajien tehokkaamman rekrytoinnin Suomeen yritystemme tueksi.

- Syksyllä ryhdytään kehittämään myös uutta **virtuaalista vienninedistämisvälinettä**, jolla paikataan korona-pandemian aiheuttamaa aukkoa vienninedistämismatkoissa ja muissa ”läsnätilaisuuksissa” ja luodaan moderni, olemassa olevia instrumentteja täydentävä työväline.

- Edellä mainittujen toimenpiteiden ohella olen itse kiertänyt Suomea ja maakuntia yrityksiä tavaten maaliskuusta lukien. Viime viikkoina olemme tehneet Team Finland -maakuntamatkoja yhdessä ministeri Lintilän kanssa.

- Kaiken negatiivisen keskellä **korona-kriisi on tarjonnut mahdollisuuden tarkastella Team Finland-verkoston toiminnallisuutta, tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta**. Kertynyttä tietoa tullaan hyödyntämään järjestelmän kehittämisessä edelleen.

2. Varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahojen jakautuminen temaattisiin painopisteisiin

Varsinaisen kehitysyhteistyön **määrärahan käyttöä ja budjetointia seurataan painopisteittäin mm. vuosittaisen raportoinnin yhteydessä sekä budjetointiprosesseissa**.

Ensi- ja toissijaisuus tarkoittavat sitä, että yksittäisellä hankkeella voi olla vain yksi ensisijainen tavoite ja useampi (tai ei yhtään) osatavoitetta – eli esim. hankkeen päätavoite voi olla esimerkiksi demokratia ja osatavoite naiset ja tytöt jolloin näkyy molemmissa painopisteissä.

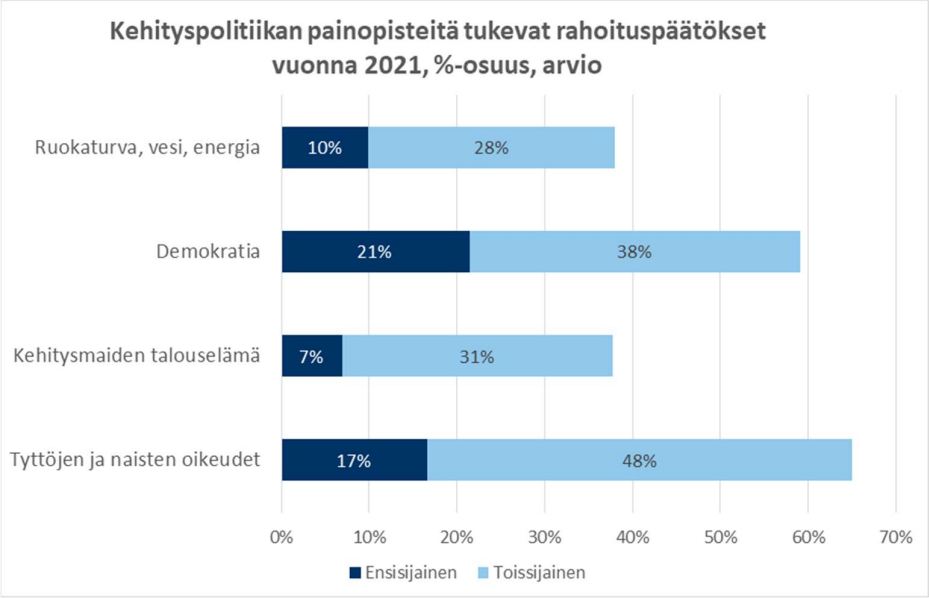

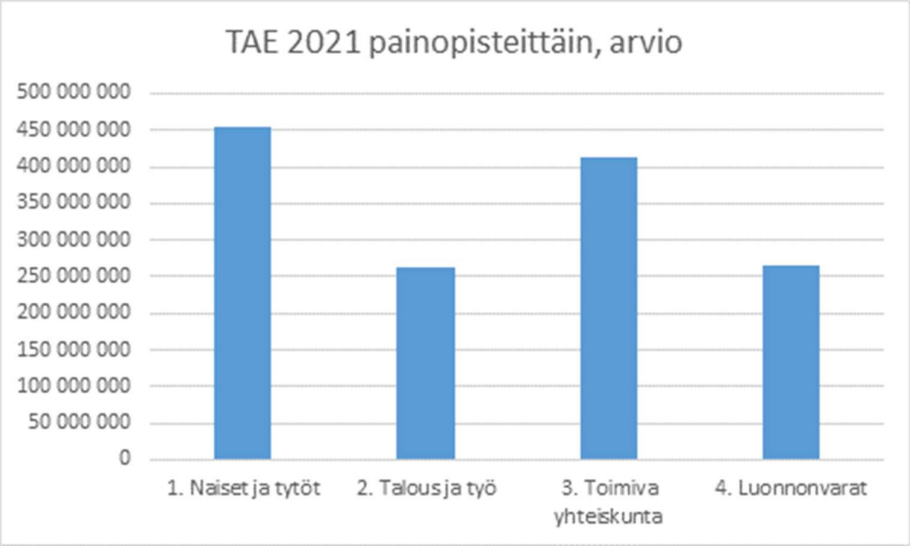

Euromääräinen jakauma on arvio, eikä sisällä vielä kakkoskoria.

MOMENTTIKOHTAINEN TARKASTELU, MUKAAN LUKIEN KAKKOSKORI

<u>24.30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö</u>

- Suomen julkisen kehitysyhteistyön arvioidaan olevan **kokonaisuudessaan yhteensä 1,245 miljardia euroa**, mikä vastaa **noin 0,52 % osuutta bruttokansantulosta**. Summa koostuu koko valtionhallinnon kehitysyhteistyöksi raportoitavista menoista, suurimpina näistä ulkoministeriön lisäksi valtiovarainministeriön, sisäministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön pääluokista maksettavat menoerät.

- Hallitus pitää pitkän aikavälin tavoitteena kehitysrahoituksen nostamista YK:n tavoitteen mukaiseen 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta.

- Suomen julkisena kehitysyhteistyönä raportoitava kokonaismääräraha noin 165 miljoonaa euroa suurempi kuin vuonna 2020. Lisäys on perusteltu, sillä **koronapandemian vaikutuksesta äärimmäinen köyhyys ja nälkä ovat maailmassa kääntymässä kasvuun, ja monet kehitystulokset ovat vaarassa. Akuutin kriisin hoidon lisäksi toipumisvaihe edellyttää merkittävää kansainvälistä tukea. Myös humanitaariset tarpeet ovat ennätyskorkeat.**

<u>24.30.66 Varsinainen kehitysyhteistyö</u>

- Ulkoministeriön hallinnoimaan varsinaiseen kehitysyhteistyöhön ehdotetaan myönnettäväksi 760,9 miljoonaa euroa määrärahaa ja 671,2 miljoonan euron sitoumusvaltuuksia, joista aiheutuvat menot ajoittuvat vuoden 2021 jälkeisille vuosille.

- **Koronapandemia iskee suhteellisesti eniten köyhimpien maiden köyhimpiin kansalaisiin. Kehitysmaissa kyse on terveyskriisin ohella laajasta ja merkittävästä sosioekonomisesta kriisistä, jolla on vaikutusta maiden sisäiseen vakauteen ja turvallisuuteen.** Suomi varautuu myös kehitysyhteistyön kautta koronapandemian jälkihoitoon.

- Ulkoministeriön hallinnoimaan varsinaiseen kehitysyhteistyöhön ehdotettava määräraha on noin 75 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2020.

- Kehitysyhteistyössä panostetaan seuraaviin painopistealueisiin:
  1) Naisten ja tyttöjen oikeudet ja aseman vahvistaminen, erityisesti seksuaali- ja lisääntymisterveys ja –oikeudet
  2) Kehitysmaiden talous ja työpaikat, erityisesti innovaatiot sekä naisten rooli taloudessa ja naisyrittäjyys
  3) Koulutus, toimivat yhteiskunnat ja demokratia, erityisesti laadukas opetus, kehitysmaiden verojärjestelmien kehittäminen, sekä demokratia- ja oikeusvaltiotuki
  4) Ilmastonmuutoksen torjunta ja luonnonvarat, erityisesti vahvistaen sopeutumistoimenpiteitä hillintätoimenpiteiden rinnalla
  5) Lisäksi rahoitetaan humanitaarista apua.

- Alueellisesti Suomi painottaa Afrikkaa.

- **KAKKOSKORI:** Täydentävässä talousarviossa 2021 kohdennettu **lisämääräraha 50 milj. koostuu tulevaisuusinvestointien toisen vaiheen rahoituksesta, jolla vahvistetaan Suomen kykyä vastata globaaleihin haasteisiin ja koronakriisin vaikutuksiin. Määrärahaa kohdennetaan merkittävästi työhön globaalin oppimisen kriisin ratkaisemiseksi.** Lisäksi vahvistetaan kehitysmaiden **sopeutumista ilmastonmuutokseen, estetään biodiversiteettikatoa sekä edistetään luonnonvarojen kestävää käyttöä. Tavoitteena on myös Suomeen sijoittuneiden YK-toimintojen vahvistaminen ja laajentaminen, innovaatioyhteistyö ja suomalaisten toimijoiden osallistumisen vahvistaminen.**

- Täydentävä talousarvioesitys 2021 huomioiden käyttösuunnitelman mukaisesti ohjataan:
  → monenkeskiseen kehitysyhteistyöhön 240,8 milj. euroa
  → maa- ja aluekohtaiseen kehitysyhteistyöhön 189,7 milj. euroa,
  → Euroopan kehitysrahastoon 75,5 milj. euroa,
  → maittain kohdentamattomaan kehitysyhteistyöhön 55,3 milj. euroa, → humanitaariseen apuun 85,0 milj. euroa,
  → kehitysyhteistyön suunnitteluun ja tukitoimintoihin 4,4 milj. euroa,
  → kehitysyhteistyön evaluointiin ja sisäiseen tarkastukseen 2,1 milj. euroa
  → tukeen kansalaisjärjestöille 79,7 milj. euroa ja
  → korkotuki-instrumenttiin 28,4 milj. euroa vuonna 2021.

<u>24.30.67 demokratia- ja oikeusvaltiotuki</u>

- Demokratia- ja oikeusvaltiotukeen esitetään 3,0 miljoonaa euroa.

- Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen ulkoministeriön toimialaan liittyville demokratia- ja oikeusvaltiokehitystä edistäville toimijoille kuten esim. Demo Finlandille.

24.30.88 Finnfundin pääoman korottaminen

- Momentille esitetään 10,0 milj. euroa uusien osakkeiden merkitsemiseen.

- Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

24.30.89 Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset

- Kehitysyhteistyön finanssisijoituksiin esitetään 129,7 milj. euroa ja 129,7 milj. euron sopimusvaltuuksia.

- Määrärahaa saa käyttää finanssisijoituksiin osana Suomen kehitysyhteistyötä.

- Määräraha on tarkoitus käyttää kohteisiin, jotka kansantalouden tilinpidossa eivät lisää valtiontalouden alijäämää ja joilla on palaumaodote.

- Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

3. Vastuualueen kipupisteet talousarvioesityksessä ulkoministeriön hallinnonalalla

- **Koronapandemian taltuttaminen sekä sen aiheuttama laaja taloudellinen ja sosiaalinen kriisi sekä humanitaarisen avun tarpeen kasvu edellyttävät merkittävää kansainvälistä tukea kehittyville maille.** Vuoden 2021 kasvu määrärahatasossa tukee Suomen kykyä osallistua kansainvälisen yhteisön ponnisteluihin, mutta on todettava, että tarpeet kasvavat huomattavasti resurssejamme nopeammin.

- **Suomi on edelleen jäljessä 0,7 % BKTL-tavoitteesta saavuttaen arvion mukaan 0,52 % ODA/BKTL-tason vuonna 2021.** Vuodesta 2016 alkaen tehdyt noin 40 % määrärahaleikkaukset varsinaisen kehitysyhteistyön momentille pudottivat ODA/BKTL-tason 0,38 %:iin vuoden 2016 määrärahoista arvioituna. Määrärahalisäysten, ja osin myös synkentyneen BKTL-ennusteen, avulla Suomi on palannut takaisin leikkauksia edeltäneelle ODA/BKTL-tasolle, joskin tästä on vielä matkaa 0,7 % tavoitteen saavuttamiseksi.

- **Kehitysmaiden ilmastotoimia tukevaa rahoitusta lisätään kuluvan vaalikauden aikana. Ulkoministeriö on tunnistanut haasteeksi tasapainon saavuttamisen hillintä- ja sopeutumistoimien välillä Pariisin sopimuksen edellyttämällä tavalla.** Tärkeänä ilmastorahoituksen rahoitusmuotona on kehitysyhteistyön finanssisijoitukset, jonka kautta rahoitus kohdentuu ennen kaikkea hillintätoimiin. Tästä syystä sopeutumistoimien rahoitusta on priorisoitu mm. LTAE:n ja kori2:n kautta.